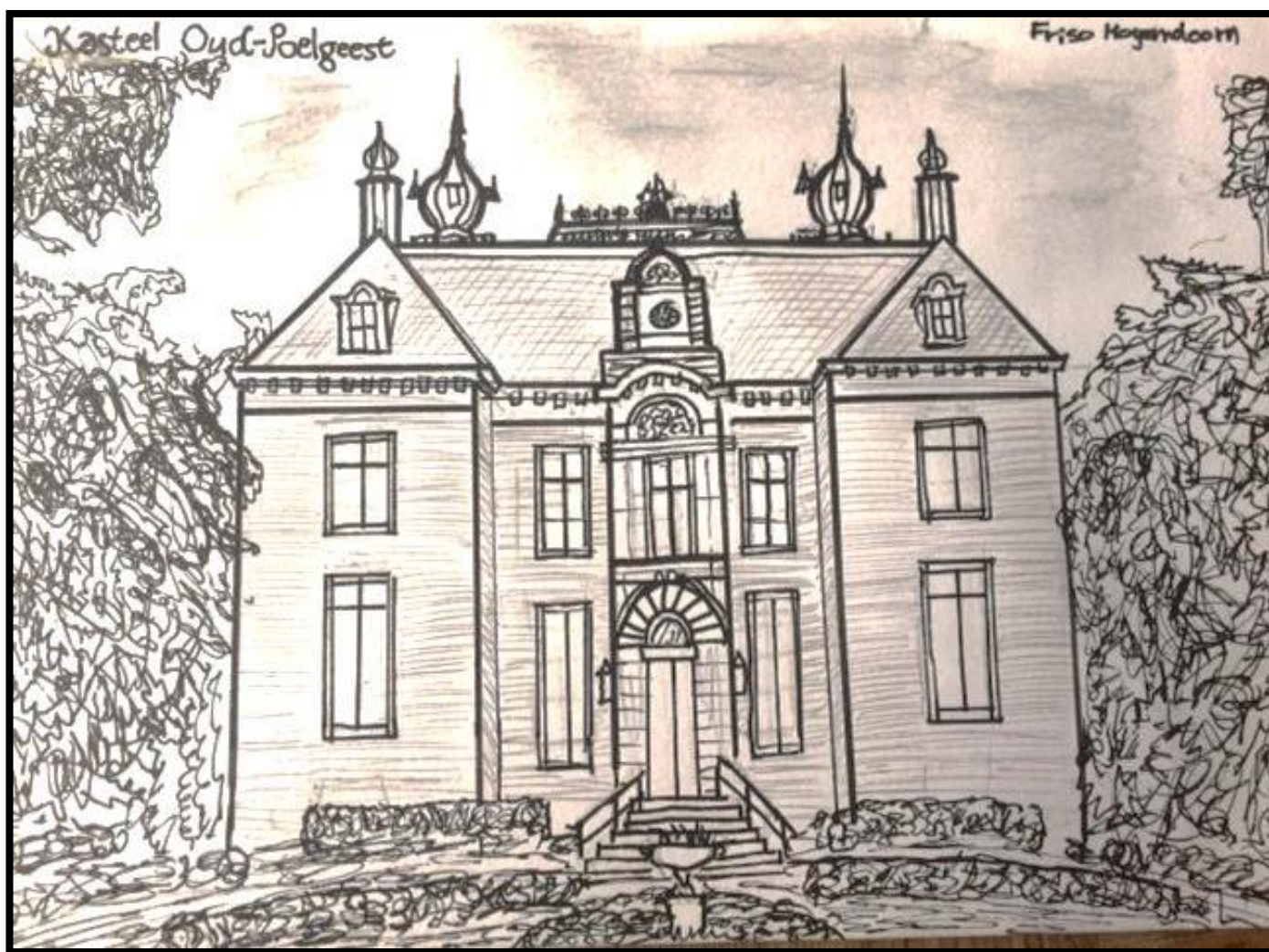

de
RAADSHEER

Een uitgave van de Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden
40e jaargang, nummer 1, Maart 2018

ERFGOED

Tekening: Friso Hogendoorn

**Op gouden
vleugels**

5

**De Pauluskerk
van kelder tot
klok**

6

**Onze jeugd in de
zestiger jaren...**

11

**Openluchttheater
Leidse Hout**

19

VAN DE REDACTIE

De winter is voorbij. Dat hopen we althans! Want maart roert zijn staart en aprilletje zoet heeft nog wel eens een witte hoed.

Hoe dan ook, de ooievaars op het landje van Bremmer zijn, na eigenlijk niet weggeweest te zijn, weer heel aanwezig. Dat ze inmiddels aan voorbijkomend verkeer en geïnteresseerde voorbijgangers gewend zijn, is duidelijk. Sterker nog, ze vliegen even over de sloot en lopen dan over het fietspad langs de Geversstraat, als er een auto stopt en iemand gauw even een foto wil maken. Zouden die mensen misschien een lekkere kikker meebrengen?

Over mensen gesproken: er gingen buurtgenoten weg, er kwamen nieuwe bewoners bij en helaas moesten we voor het leven afscheid nemen van Sylvia Maas, die al meer dan 40 jaar in de buurt woonde.

In deze editie ook aandacht voor de Nieuwjaarsquiz, een compleet nieuw item tijdens de nieuwjaarsborrel voor de buurt. Dat smaakte direct naar meer!

Het thema van deze Raadsheer is Erfgoed.

Inmiddels zijn de ooievaars al bijna erfgoed, maar we bedoelen nu iets anders. Het jaar 2018 is benoemd tot het jaar van het erfgoed. En daarvan hebben we in Nederland, maar ook in Leiden, heel veel. Niet allemaal op de lijst van het immateriële erfgoed Nederland, zoals bijvoorbeeld de 3 October Vereeniging daarop vreemd genoeg ontbreekt.

Maar pal om de hoek hebben wij maar liefst 2 gemeentelijke monumenten: de Pauluskerk en de Leidse Hout.

Over de Paulus leest u veel interessante details en die van de Leidse Hout vindt u uitgebreid terug in de lijst van gemeentelijke monumenten in de Raadsherenbuurt.

Daarin ook een aantal schitterende huizen aan de Rijsburgerweg. Het was niet alleen vroeger mooi, het is nog steeds ontzettend mooi!

Om logistieke redenen komt de volgende Raadsheer niet uit in juli, maar in juni.

Het thema voor die editie is: Natuur in de buurt.

U kunt over dat onderwerp alles aan ons kwijt. Maar stuur dat dan wel uiterlijk 15 mei naar redactieraadsheer@hotmail.nl (niet: com!)

Rest mij, u allen mooie Paasdagen te wensen en een heerlijk voorjaar!

Janny van Nieuwkoop

INHOUD

VAN HET BESTUUR

Erfgoed	3
---------	---

BUURT NIEUWS

OLD PAPIER ACTIE	3
Ketting-Interview	4

THEMA: ERFGOED

Op gouden vleugels	5
De Pauluskerk van kelder tot klok	6
De Drie oktober maaltijd	9
De Leidse Hout, een dubbel monument	9
Onze jeugd in de zestiger jaren in de Raadsherenbuurt	11
Erfgoed Leiden en Omstreken	12
Gemeentelijke monumenten in de Raadsherenbuurt	13

BUURTGENOTEN

In Memoriam Sylvia Maas	14
Zondagmiddagconcerten in de Leidse Hout	14
De Nieuwjaarsborrel	15
De Nieuwjaarsquiz	16
Wist u dat...	16
Update: Een Zonnecentrale voor onze buurt	18
Open Floor Dance	18
Openluchttheater Leidse Hout - Programma	19
Openluchttheater Leidse Hout - Medewerkers gezocht	19
Fietsmaatjes gezocht	19

COLOFON

Redactie-Bestuur-Website-Minibuurtgids	23
--	----

»DE RAADSHEER« in kleur?

Op papier is dat helaas onbetaalbaar.

Maar in de online versie via www.raadsherenbuurt.nl zijn wel alle foto's in kleur. Alle Raadsheren vanaf december 2007 kunt u daar vinden en nog eens nalezen.

Erfgoed

In onze buurt struikelt men over het materiële erfgoed. De prachtige vooroorlogse architectuur en het aangrenzende hout springen eenieder in het oog. Geen wonder dus dat de waarde van het architectonische deel tegenwoordig de pan uit rijst. Zelfs de strategisch gedeponeerde uitwerpselen bij de voetgangersdoorgang naar de Anthonie Duycklaan mogen de waarde van het vastgoed niet drukken.

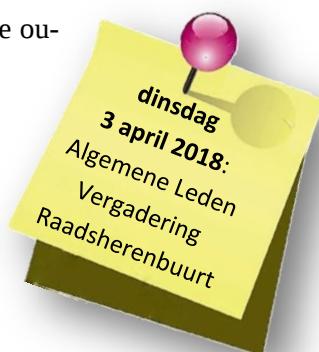
Onze wijk is evenwel niet slechts in het materiële erfgoed sterk vertegenwoordigd! Ook het immateriële is in veel vormen aanwezig, gekoesterd en breeduit gedragen door de buurt. Het hutspot eten op 3 oktober, waarbij de schragen inmiddels door de tweede generatie verhuurder trouw ieder jaar worden geleverd. Sint Maarten, waarbij clusters immens vertederende kindjes liedjes prevelen of schallen aan de deuren van uiterste welwillende (verkleumde) buurtgenoten en met enorme welverdiende zakken snoepgoed huiswaarts keren naar glimmende ouders.

Koningsdag, een vrij recent, door de successie, omgevormd 'stuk' erfgoed, waar de circulaire economie avant la lettre vorm is gegeven en daarmee eigenlijk haar plek op de Unesco lijst heeft verdiend.

De zomer barbecue en Raadsherenloop, in setting en ambiance sterke overeenkomsten vertonend met le jour de la fête; in goed Frans: need we say more?

Het bovenstaande vat in woord samen wat eenieder dagelijks aan den lijve ondervindt: wij wonen hier heel niet onaardig en laten wij samen zorgen dat ook onze erven het hier goed hebben.

Zien wij u allen op de ALV op 3 april om 20:00 uur op de tennisclub?

OUD PAPIER ACTIE (OPA)

De opbrengst van al het papier en karton dat we met elkaar in 2017 in de container hebben gedaan, is fors hoger dan in 2016, namelijk € 373,50 tegen € 315,20. Misschien hebben de bewoners van de Johan de Wittstraat wel eens gedacht: Moet dat nou, zo'n lelijk bakbeest voor ons huis? Maar het heeft dus wel degelijk iets opgeleverd voor het goede doel, dat tijdens en door de Algemene Ledenvergadering zal worden vastgesteld. Overigens zit OPA echt niet iedere maand tot de nok toe vol, dus blijf hem voeren en spoor ook buurtbewoners aan die dat nog niet doen. Hoe meer hoe beter!

Plaatsen container Johan de Wittstraat			Ophalen container		
donderdag	5-Apr	2018	maandag	9-Apr	2018
donderdag	3 mei	2018	maandag	7 mei	2018
donderdag	7 juni	2018	maandag	11 juni	2018
donderdag	5 juli	2018	maandag	9 juli	2018

Ketting-Interview

Lilan Visscher, Warmonderweg

1. Wanneer en waarom ben je in de Raadsherenbuurt komen wonen ?

We zijn in 2000 op de Warmonderweg komen wonen. We woonden in Amsterdam, werkten allebei in Hoofddorp en wilden meer ruimte en een tuin - onze eerste was in aantocht. We kenden Leiden amper en zochten in verschillende wijken in Leiden en Oegstgeest. Mijn zus werkte destijds in een Boddaertcentrum in een de huizen van de Hogerbeetsstraat. Ze tipte ons dat de Raadsherenbuurt een leuke buurt was, ook ons huis heeft zij voor ons gespot.

2. Wat is het mooiste originele detail in je huis ?

De statige hal met de royale trap, daar viel ik bij de bezichtiging direct voor. Destijds lagen er rode tegels op de vloer; toen wij onze keuken een paar jaar later verbouwden, kwam tot onze grote vreugde onder de tegels het oorspronkelijke terazzo tevoorschijn.

3. Wat is je favoriete buurtactiviteit ?

De borrel op Koningsdag. De eerste buurtactiviteit weer na de winter, iedereen komt zijn halletje uit en proost met elkaar op de mooie dagen die gaan komen. Grappig vind ik ook dat veel speelgoed dan een nieuw adresje vindt in de Raadsherenbuurt. Kan me herinneren dat we voor onze dochter een gigantisch roze poppenhuis kochten. De ouders van de verkopende partij hielden ons angstvallig in de gaten, zie nog hun brede glimlach toen de koop gesloten was. Ruimte voor nieuwe aankopen!

4. Als de Raadsherenbuurt € 50.000 zou krijgen om de buurt te verbeteren of te verfraaien, hoe zou jij dat dan doen ?

Ik zou twee padelbanen laten aanleggen bij onze tennisclub de Leidse Hout. Padel is een racketsport in opkomst, populair bij jongeren. Zou tof zijn als de kinderen uit de buurt zo lekker buiten kunnen spelen en samen een balletje kunnen slaan.

5. Hoe ga je naar je werk en hoe lang doe je daar over ?

Mijn werk ligt op 10 minuten fietsafstand van ons huis - een voorrecht, vooral omdat ik naar een van de mooiste plekken van Leiden fiets: de Oude UB aan het Rapenburg.

6. Wanneer en hoe heb je voor het laatst gebruik gemaakt van wat Leiden aan cultuur te bieden heeft ?

Vorige week (eind januari - red) ben ik met mijn vader naar het recent heropende Boerhaave Museum geweest. Mijn vader was huisarts; het was heel bijzonder om met hem door de zaal Ziekte en Gezondheid te lopen. Vooral bij de medische instrumenten had hij spannende verhalen over vroeger.

7. Welke krant lees je, op welk moment van de dag en hoe lang doe je daar over ?

We zijn geabonneerd op de NRC. Door de week heb ik weinig tijd om de krant te lezen, veel meer dan doorbladeren komt er vaak niet van. In het weekend kan ik echter zo een uur of meer met de krant zoet zijn, lekker uitgebreid ontbijten met de krant op tafel.

8. Wat komt spontaan bij je op als je het thema (Erfgoed) van deze Raadsheer leest ?

Ik hou van oude gebouwen met een verhaal, vind het boeiend als erfgoed een nieuwe bestemming krijgt. Zoals de Meelfabriek en het nieuwe plan voor het Watergasterrein. Van mij kan Leiden niet genoeg van dit soort bijzondere plekken ontsluiten.

9. Welke vraag zou je zelf willen stellen ? En natuurlijk willen we ook je antwoord graag vernemen.

Wat staat boven aan je bucket list? De tango leren dansen in Buenos Aires.

10. Wie mag de volgende vragenlijst beantwoorden en waarom heb je haar / hem gekozen ?

Dorine Duives uit de Van Oldenbarneveltstraat. Ze is een enthousiaste en betrokken Open Toernooi vrijwilliger op de tennisclub, leuk om met haar samen te werken. Ik ben benieuwd hoe zij in onze buurt terecht is gekomen.

Op gouden vleugels

Nico Koek, buurtcolumnist

Wat een prachtige dag voor historisch Nederland! Het *Plakkaat van Verlatinghe* (1581) is begin dit jaar als winnaar geëindigd bij de verkiezing van het *Pronkstuk van Nederland*. In de finale bleef het tot op het laatste moment spannend. Het Plakkaat moest afrekenen met een verrassende medefinalist: de microscoop van Antoni van Leeuwenhoek uit 1670. De gedoodverfde favoriet, de *Nachtwacht* van Rembrandt, moest genoegen nemen met de derde plaats. De drie finalisten hadden al eerder in de voorronden geduchte tegenstanders als *Nijntje*, de *DAF 600*, de *boekenkist* van *Hugo de Groot*, het *Meisje met de Parel* en zelfs het *Wilhelmus* achter zich gelaten.

Een groot succes dus voor de pleitbezorgers van het Plakkaat, onder wie de bekende hersenspecialist Erik Scherder. “Wist u, dat het Plakkaat van Verlatinghe het geboortekaartje is van Nederland?”, sprak hij verheugd. “En dat het de eerste onafhankelijkheidsverklaring ter wereld is? Daarover vertelde ik mijn leerlingen vroeger natuurlijk ook, als we de Nederlandse Opstand bespraken. Dat de Staten Generaal koning Filips II hebben afgezet omdat hij zich niet als een goede ‘heer’ voor zijn onderdanen gedroeg, konden zij wel waarderen. Meestal waren zij trouwens meer geïnteresseerd in de twee kogelgaten in de muur van het Prinsenhof in Delft, waar Willem van Oranje in 1584 is vermoord. “Zitten die kogels er nog in, meneer?”.

Uw columnist vroeg zich uiteraard af hoe de verkiezing van het pronkstuk van het nationaal erfgoed in Italië zou verlopen. Hoe zouden ze daar zo’n wedstrijd aanpakken? Dat zal niet meevallen, want meer dan de helft van het werelderfgoed bevindt zich in Italië. Dus welke Italiaanse pronkstukken komen dan voor nominatie in aanmerking? Moet je denken aan historische bouwwerken als het Colosseum of de Dom van Florence? Of gaat de voorkeur uit naar meer eigentijdse ontwerpen als de driewielige APE, de Vespa-scooter of erfgoed als het Napolitaanse lied? Onlangs is de Italiaanse pizzabakker op de UNESCO lijst van immaterieel erfgoed geplaatst, niet zozeer om de excellente smaak van de Pizza Margherita, maar vanwege de sierlijke gebaren waarmee een professionele *pizzaiolo* het deeg bewerkt.

Laten we eens proberen drie tegenhangers te bedenken van de Nederlandse pronkstukken.

Naast Rembrandts *Nachtwacht* zou ik de *Geboorte van Venus* van Botticelli willen plaatsen. Dat zou de uitkomst kunnen zijn van een hevige strijd in de categorie kunst. Als beste ontwerp gaan we voor de telescoop van Galilei. Het aardige van die keuze is dat dit een oorspronkelijk Nederlandse uitvinding is, door Lippershey begin zeventiende eeuw. Maar Galilei verbeterde hem en legde zo de basis voor de moderne astronomie.

En dan nu het Italiaanse pronkstuk in de categorie erfgoed. Ik draag een lied voor, en wel *Va Pensiero*, ook bekend als het Slavenkoor uit Verdi’s *Nabucco*. In dit lied wordt het droevige lot van het verbannen Joodse volk onder koning Nebukadnezar van Babylon bezongen. Het *Va Pensiero* wordt bij veel concerten in Italië uitgevoerd, vaak gevolgd door een *bis*. De dirigent wendt zich dan tot de zaal en het publiek zingt, vaak met tranen in de ogen, de tekst mee: *Oh mia patria si bella e perduta! Oh membranza si cara e fatal! [Oh mijn land zo lieflijk en verloren! Oh herinnering zo zoet maar triest!]* Deze woorden van heimwee en verlangen inspireerden de Italianen ooit in hun strijd voor onafhankelijkheid en eenwording, in de jaren 1848-1870. Na de totstandkoming van de *Unità* is *Va Pensiero* blijven bestaan als onofficieel volkslied. De tekst is kenmerkend voor de Italiaanse aard en cultuur, emotioneel en lyrisch. Vind zoiets maar eens terug in het *Wilhelmus*, of het moet die ene strofe zijn: *Dat u de Spanjaards krenken, o edel Neerland zoet, als ik daaraan gedenke, mijn edel hart dat bloedt.* Nee, dan maar liever *Va’, pensiero, sull’ali dorate; va’, ti posa sui clivi, sui colli, ove olezzano tepide e molli l’aure dolci del suolo natal! [Vlucht, gedachte, op gouden vleugels, strijk neer op glooiingen en heuvels waar de zoete lucht van onze geboortegrond zacht en mild geurt!]*.

De Pauluskerk van kelder tot klok

Ruurd Kok (Foto's: Ruurd Kok)

Een uurtje dacht Peter nodig te hebben om mij de Pauluskerk te laten zien; het werden er bijna tweeëneenhalf.

Voordat we een rondje door de kerk doen, vertelt Peter Jansen uit de Johan de Wittstraat (1948) over de gebruikers van Cultuurhuis De Paulus. Hij is vanaf eind 2012 voorzitter van het vijfköppige bestuur van de stichting die de kerk in eigendom heeft. De Eritrese families die ik afgelopen zaterdag in witte gewaden de kerk uit zag komen, blijken van de Ethiopisch Orthodox Tewahedo Church. Daarnaast wordt de kerk nog gebruikt door de Volle Evangelie Gemeente Leiden e.o. en door Santo Daime, een Braziliaanse religie. De andere activiteiten zijn niet religieus van aard en variëren van concerten, ballet en yoga tot af en toe een bruiloft of begrafenis. Alle activiteiten worden begeleid door de twaalf vrijwilligers van de stichting.

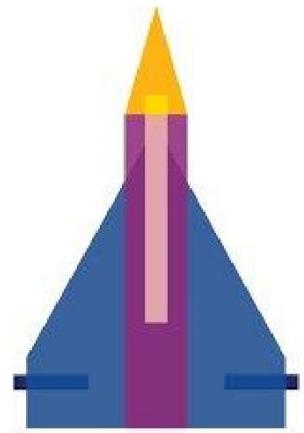
Het 'scheppingsverhaal' van de in 1931 gebouwde kerk is bijzonder. Peter: 'Er zijn oeverloze discussies gevoerd over de locatie.' Hij vertelt over een buurvrouw met recht op vrij uitzicht die dat recht alleen wilde afstaan voor een kerk en hoe de grond uiteindelijk door een anonieme weldoener werd gekocht en aan de kerk geschonken onder voorwaarde dat de bouw binnen twee jaar gestart moest zijn. De kerk staat op grond van het Zendingshuis en is daarom genoemd naar de apostel Paulus, die het Middellandse Zeegebied afreisde om het geloof te verkondigen.

Voordat we de kerk van kelder tot klok gaan bekijken, vertelt Peter dat de kerk ontworpen is door de jonge architect Ferdinand Jantzen in de stijl van de Amsterdamse School, om precies te zijn: de expressionistische eindfase. Jantzen (1895-1987) was geïnspireerd door de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright en dat is goed terug te zien. In de woorden van Peter: 'Het gebouw heeft een functionele soberheid. Het is allemaal goed gemaakt en eenvoudig gedetailleerd; er zijn geen kwetsbare hoeken en gaten.' Architectuur en interieur vormen één geheel. De indeling van de wanden, de ramen en de plaats van het orgel: alles is op elkaar afgestemd. 'Ik denk dat Jantzen zich met ieder detail heeft bemoeid, binnen en buiten', zegt Peter. Hij vervolgt: 'Ik ben bouwkundige en zou geen bestuursfunctie ambiëren in zo maar een gebouw. De kerk heeft een bijzondere sfeer: het gaat om de aantrekkingskracht van het gebouw.' Die sfeer is ook inspirerend voor de spirituele bewegingen die hier samenkomen.

De Pauluskerk is sinds 2000 een Rijksmonument (nummer 515005). Die aanwijzing tot monument dateert uit de periode dat het godshuis nog in gebruik was bij de Nederlands Hervormde Kerk. In 2007 stopten de diensten hier en gingen eigendom en exploitatie over naar de Stichting Pauluskerk Oegstgeest. In de zogenaamde redengevende beschrijving van het monument is nog sprake van het 'originele, U-vormige bankenplan.' Die banken zijn inmiddels weg uit de grote zaal en er is een nieuwe, zwevende vloer aangebracht. 'Dat is vooral belangrijk voor ballet: op een betonnen vloer dans je zo je knieën kapot.' De kerk is bouwkundig gezien 100% in authentieke staat, aldus Peter.

De redengevende beschrijving is een gortdroge opsomming van bouwkundige termen. 'Weinig wervend', noemt Peter het, maar het is ook niet meer dan een letterlijke beschrijving van de uiterlijke kenmerken van het gebouw. Voor de fraaie details en de verhalen moet iemand als Peter je door de kerk gidsen. We beginnen onze rondgang in de grote zaal, de 'met een wit gepleisterd spitstongewelf overwelfde kerkruimte.' Peter wijst omhoog langs de grote lampen in het gewelf: 'Daar lopen we straks overheen.'

Aan de westkant van de kerkzaal bevindt zich het liturgisch centrum, met de preekstoel onder een getrapte nis, de avondmaaltafel en het doopvont.

Die avondmaaltafel staat nu achterin de kerk ('ideaal voor cateraars'). Peter tilt uit het houten doopvont het deksel op dat het gat afdekt waarin ooit een zilveren schaal zat.

Het houten doopvont is voorzien van een in zilver uitgevoerde schaal met deksel. Op het deksel een vis waarvan de lang uitgerekte staart als handvat dient.

De beschrijving is hier opvallend gedetailleerd, maar rept met geen woord over de minutieus uitgesneden versieringen in de zijwanden van de nis, waarin zich twee gestileerde leeuwen laten herkennen die een Grieks kruis flankeren. Via een deur komen we in de gang en door een direct er tegenover liggende deur in de consistorie. Hier werd vroeger beraad gehouden en kun je nu wat drinken in de pauze van een concert. Via een ander stel tegenover elkaar liggende deuren kom je weer in de grote zaal. Peter: 'Zo kun je rondlopen, daar is duidelijk over nagedacht.' In de gang hangen fraaie wandlampen die in een designwinkel niet zouden misstaan. Je zou ze zo thuis aan de muur willen hebben. Bij de trap omhoog wijst Peter op de leuningen: 'Kijk eens hoe fraai die afwerking en die knik.'

Op de eerste verdieping geeft een beveiligde deur toegang tot een ruimte die niet breder is dan de steile houten trap die erin omhoog voert. Aan de muur het touw waarmee vroeger de klok werd geluid. Tussen de treden door kijken we in het binnenste van de constructie: dit is de wereld van ruw metselwerk, houten balken en heel veel spinrag. Twee trappen verder staan we onder de houten kap en kijken we op de bovenkant van het gewelf. Aan de muur achter ons hangt een zware houten deur, die afkomstig blijkt uit een dichtgemetselde toegang naar de kelder. Dat die hier op zolder hangt, lijkt mij een grapje, maar Peter zegt droog: 'Waar moet je 'm anders laten.' We lopen over een smal houten looppad boven het gewelf. Gelukkig is de leuning stevig, want ik moet bekennen dat ik dit toch wel spannend vind. We wurmen ons langs staalkabels waaraan onder ons de grote metalen lampen hangen. Peter wijst de zware lieren aan waarmee die lampen vroeger neergelaten konden worden om een lampje te kunnen vervangen. Die zijn nu vastgezet; 'Je moet er niet aan denken dat zo'n lamp naar beneden komt.'

Onder de kap is het verkeer buiten duidelijk te horen. We komen langs de mast van een zeewaardig jacht die de oude vlaggenmast vervangt en twee keer per jaar door Peter naar buiten wordt geschoven: op Koningsdag en met Dodenherdenking. Aan het eind staan we in de 'op vierkante plattegrond opgetrokken klokketoren met een koper gedekte spits in zadeldakvorm'. Hier is ineens staal en beton zichtbaar, nodig om de toren z'n stevigheid te geven. Peter opent een kast met daarin het originele mechaniek voor het uurwerk (firma J. Haddicks & Zoon), dat via een ingenieus systeem van stangetjes is verbonden met de wijzerplaten aan weerszijden van de toren. Na nog twee houten ladders staan we in de met koper bedekte spit van de toren. Peter schijnt met z'n zaklamp bij om de naam op de klok aan te wijzen: 'F. Hemony.' De klok is een verhaal apart: hij is gemaakt in 1662 voor een andere kerk en vervangt de klok die in 1943 door de Duitsers uit

de Pauluskerk is geroofd. De klok hangt er in bruikleen: als een klok van het carillon van het Leidse stadhuis vervangen moet worden, dan moet deze klok binnen twee maanden worden ingeleverd.

We dalen weer af en lopen naar de oorspronkelijke ingang in de voorzijde van de kerk die niet meer als zodanig wordt gebruikt. In het trappenhuis aan de noordzijde hangt een gedenksteen, zonder datum, maar weer met dat Grieks kruis op een wapenschild. De beschrijving noemt de steen, helaas zonder verklaring voor dat kruis.

Aan weerszijden van de hal wit geschilderde trappenhuisen, met de oorspronkelijke tegelvloeren, lampen en een uit een stalen buis bestaande trapleuning.

Peter doet het koord opzij dat het trappenhuis afsluit en wijst op de afwerking van de blauwe stalen leuningen, die deels kaal zijn door de vele handen die er al die jaren langs gestreken moeten hebben op weg naar het balkon. ‘Zie je hoe ze bevestigd zijn?’ vraagt Peter. ‘Het is een type leuning waarbij je je hand niet hoeft los te laten.’ Hij wijst ook op de subtiele manier waarop de leuning precies tussen twee raampjes omhoog knikt, om vervolgens langs de bovenzijde van de raampjes verder te lopen. Op het balkon check ik wat Peter beneden vertelde: als je op een van de achterste

banken zit, dan zie je alleen de bovenzijde van de preekstoel. ‘Het gaat om de kracht van het gesproken woord, daar is alles op gericht.’ Meer hoeft je niet te zien. Ik laat Peter opnieuw wachten als ik foto’s maak van de kleine metalen cijfertjes in de kenmerkende typografie van de Amsterdamse school, aangebracht op de zijkant van de banken. In de banken zelf zijn in dezelfde stijl de nummers van de zitplaatsen geschilderd.

Eigenlijk zou ik dit stuk helemaal niet schrijven, maar ik ben heel blij dat ik het heb gedaan. In alle soberheid zijn het vooral de details die aanspreken. Ik weet niet wat ik fraaier vindt: de lampen, de leuningen of die metalen cijfertjes. Alles klopt, alles is met elkaar in samenhang. Dan heb ik nog niet eens de gebrandschilderde ramen gezien als daar de zon doorheen schijnt. Ik kijk in ieder geval nooit meer hetzelfde naar de Pauluskerk en ik heb maar mooi daar boven in die koperen spits gestaan. Ik hoop dan ook van harte dat Peters grootste zorgen snel worden weggenomen: meer huurders die de continuïteit op lange termijn kunnen waarborgen en meer vrijwilligers om te helpen in de tuin en bij de ontvangsten. En nee, deze woorden heeft Peter mij niet in de mond gelegd, maar waren zijn antwoord op mijn vraag of er behalve lusten ook lasten waren om voorzitter te zijn van Stichting Pauluskerk Oegstgeest.

Zie voor de redengevende omschrijving: <http://rijksmonumenten.nl/monument/515005/pauluskerk/oegstgeest/> en voor de activiteiten in de Pauluskerk: <https://www.cultuurhuisdepaulus.nl/>

De Drie oktober maaltijd

Ton Staphorst

Het nuttigen van een gezamenlijke maaltijd op 3 oktober in de Fagelstraat behoort inmiddels tot het erfgoed van de Raadsherenbuurt. In welk jaar de traditie is ontstaan is niet helemaal duidelijk. Ans van Tilburg, lange tijd wonend in de Johan de Wittstraat,

herinnert zich nog dat het een initiatief was van het eerste bestuur van de vereniging Raadsherenbuurt. De vereniging is opgericht in 1979 door de heer Kleibrink met een aantal andere initiatiefnemers, onder wie Ans van Tilburg en Patricia Vermeer.

Sinds jaar en dag worden er marktkramen en banken gehuurd en eten tientallen buurtgenoten hun hutspot op straat. Toch is er in de loop van de jaren wel het een en ander veranderd. De organisatoren kochten de ingrediënten van de maaltijd centraal in; goed voor de winkeliers in de De Kempenaerstraat en niet te vergeten voor groenteman Wetselaar in de Lijsterstraat. Ans en Patricia hadden in het begin de organisatie van de hutspotmaaltijd op zich genomen. Ik zie nog voor me dat Ans bij ons enorme zakken aardappelen en gesneden wortelen en uien afleverde met haar rode Fiat Panda. De hoeveelheden waren zo groot, omdat je voor minimaal acht personen kookte, uitzonderingen daargelaten. De auto van Ans stonk weken later nog naar de uien.

Ons adres was het enige waar geen vlees werd bezorgd. Wij waren met Ans de eersten die een hutspot met kaas inbrachten.

De Gouden Stamper was al uitgevonden. Maar om daarvoor in aanmerking te komen, mocht je uitsluitend de afgeleverde ingrediënten gebruiken, met daaraan toegevoegd wat zout en peper. Exotische varianten waren not done. Met instemming van het bestuur heb ik eens een variant gemaakt van een historische hutspot, bereid met pastinaak in plaats van aardappelen.

Druiven en ijs vormden stevast het toetje. Een heuse ijscoman heeft eens zijn opwachting gemaakt op de kruising Fagelstraat - Van Ledenberchstraat. Wat een feest, vooral voor de kinderen die 'onbeperkt' ijs konden eten.

De eters moesten hun opgaven met gepast geld in een envelop in de bus bij Ans gooien. Meestal kon je, als je je nog niet had opgegeven, nog wel een vorkje meeprikken. Maar uiteraard tegen contante betaling.

De gezamenlijke hutspotmaaltijd is zo ingeburgerd dat deze niet meer weg te denken is. En tegenwoordig wordt er net zo hard gevochten om de Zilveren Vijzel voor de lekkerste exotische hutspot als voor de Gouden Stamper, die gewonnen wordt door de kok(kin) van de lekkerste originele hutspot.

De Leidse Hout, een dubbel monument

Annet van der Velden

De Leidse Hout is een monument op de lijst van erfgoed Leiden, evenals de boerderij die zich erin bevindt. En als het aan Frits van der Sluis ligt komt ook het fietspad tussen de Leidse Hout en de voetbalvelden, de oude Maredijk op de lijst van erfgoed Leiden. De Maredijk is al te zien op heel oude kaarten van Leiden die bewaard zijn gebleven. In stukken van 800 jaar geleden wordt deze dijk al genoemd. Je kunt er mooi het polderlandschap zien. Aan de kant van de voetbalvelden is de sloot veel lager dan aan de andere kant.

Frits van der Sluis woont in de boerderij in het midden van de Leidse Hout. Hij is 40 jaar stadsbioloog bij de gemeente geweest. In de tijd dat het koetshuis bij de boerderij als bezoekerscentrum functioneerde, woonde hij wel heel dicht bij zijn werk. Zijn huis was oorspronkelijk de stal van de boerderij. Ik praat met hem op een regenachtige ochtend in maart. In zijn tuin komen nog meer vogels dan in de Raadsherenbuurt.

Op een kaart uit 1600 is de boerderij de laatste van een rij van 5. De eerste is het huis van Ballego aan het begin van de Van Oldenbarneveltstraat. De tussenliggende 3 zijn verdwenen. De boerderijen werden aan de rand van de strandwallen gebouwd, hoog en droog en vlakbij de lager gelegen stukken dicht bij het grondwater.

Een stuk minder oud is de monumentale boom, de Juliana eik. De boom werd geplant ter gelegenheid van het huwelijk van prinses Juliana. Tijdens de oorlog verdwenen de meeste bomen uit de Leidse Hout in de kachels van de omwonenden. Dat gebeurde ook met de Juliana eik. De gegraveerde steen werd na de oorlog elders teruggevonden. Een nieuwe eik werd naast het tweede deel van het grote grasveld geplant, de steen kwam erbij en een hek verrees eromheen. Na de oorlog werd besloten snel groen terug te planten. Populieren en wilgen verschenen in de Leidse Hout. Het werkte, de bomen groeiden snel. Het nadeel bleek na een aantal jaren toen alle

geplante bomen op hetzelfde moment doodgingen. Besloten werd meer ‘blijvers’ te planten. Zoals die ook staan in een natuurlijk bos.

Terug naar het heden: Ik zie regelmatig mensen van De Zijl Bedrijven (DZB) bezig met onderhoud. Wordt de Leidse Hout goed onderhouden? Bij de mensen van DZB zijn er een aantal die heel veel van het bos afweten, aldus Frits. Sommigen werken er al jaren en weten meer dan menig hovenier.

De Leidse Hout is ooit aangelegd als volkspark, een park voor de Leidse bevolking. Die functie heeft het nog steeds. Het is drukbezocht door wandelaars met en zonder hond, hardlopers, sporters en vele anderen. Dat betekent dat het bos ook daarvoor geschikt gemaakt wordt. Bomen die gevaarlijk worden, omdat ze loszittende takken hebben of wellicht om kunnen vallen, worden gekapt. Die functie als volkspark houdt ook in dat in het bos festivals gehouden moeten kunnen worden. Als dan na een festival blijkt dat bijvoorbeeld door regen het grasveld vergald is, dan moet dat weer opgeknapt worden. Dat hoort erbij. Het bos en zijn inwoners zijn sterk; zolang het festival niet aan het begin van het broedseizoen plaats-

vindt is het prima. Na een luidruchtig Werfpop ontdekte Frits een sperwernest, vlakbij waar het podium had gestaan. ‘Als vogels eenmaal hun nest gebouwd hebben, zullen ze dat niet snel verlaten’ aldus Frits.

Een lievelingsseizoen heeft hij niet. Alle seizoenen zijn prachtig en hebben hun uitgesproken eigenschappen. Juist het wisselen van de seizoenen vindt hij zo aantrekkelijk.

‘Een goed bos bestaat voor meer dan de helft uit dode bomen’, zegt Frits. Ik kijk hem vol ongeloof aan. ‘Verterend hout bevat heel veel voedsel voor vogels’. Dode bomen worden daarom niet afgevoerd als zij geen gevaar opleveren, zij zijn belangrijk.

Na het interview besluit ik even te kijken bij het oude fietspad. Frits heeft gelijk, het water aan de ene kant van de sloot staat veel lager dan aan de andere kant. Ik ben er vaak langsgelopen, het is me nooit opgevallen. Wat is biologie toch een mooi vak. Bedankt Frits!

Onze jeugd in de zestiger jaren in de Raadsherenbuurt

Interview met Fons van Beukering, door Hans Rohlof

Wat zijn je vroegste herinneringen aan de buurt?

Mijn zus José (1955) en ik (Fons, 1956) zijn allebei op de Van Slingelandtlaan 8 geboren en opgegroeid. De eerste herinneringen aan de buurt heb ik met de winkels. Er waren 2 bakkers en kruidenier De Bavel, melkboer De Haan, het postagentschap en de sigarenwinkel van Spoor en drogist De Waard.

Op 5 december was er bij De Waard een Sinterklaas in de winkel, en als je een boodschap deed mocht je een handje geven en kreeg je een attentie. Dus deden wij kinderen extra graag een boodschap voor thuis. Naast drogisterijartikelen verkocht hij ook petroleum: in die tijd waren er heel wat huizen waar de woonkamer gestookt werd met een petroleumkachel,

Waar ging je naar school, en had je daar ook vrienden die uit de buurt kwamen?

We hebben samen op de kleuterschool bij Duinzigt en de Montessorischool bij de Willibrordkerk gezeten. José ging vervolgens naar de Mariaschool en ik ging in Leiden naar de Josefschool in de Caeciliastraat, vlak achter de Haarlemmerstraat. Het verkeer was natuurlijk niet zo druk als nu en ik ging dan ook zelfstandig over de Marewijk en de Mare op mijn fietsje naar school. Heel opvallend vond ik de troep die je overal in de sloten zag liggen, matrassen en nog veel meer. Vlak bij mijn school waren veel bedrijfjes actief, zoals lorrenboeren, en in de buurt van mijn school waren veel slechte huizen, armoe.

Op vrijdag was er de veemarkt, dat vonden wij schoolkinderen heel boeiend, volle cafés met boeren die dikke portemonnees bij zich hadden. We konden geboeid kijken naar het ritueel van handjeklap bij het onderhandelen door de boeren. Een enkele schoolgenoot durfde ook wel eens een koe te melken om de melk mee naar huis te nemen. Aan het eind van de middag werd de markt schoongemaakt met tankwagens die aan de singels ge-

vuld werden. Door de tank schuin omhoog te zetten en de achterklep open te gooien werd de boel schoongespoeld met een grote golf water. Wij maakten er een spelletje van: wie durfde er het dichtst bij de tankwagen op een paaltje te gaan staan? Fouten werden bestraft met een nat pak. Het ging eigenlijk altijd goed, we hadden lol.

Ik was de enige uit onze buurt, maar bevriend met een stel broers die in de Mariënpoolstraat woonden en ik had een klasgenoot uit de Regentesselaan in Oegstgeest. Vaak gingen we gelijk naar huis toe.

Was de nabijheid van een park prettig, of misschien minder prettig?

In de zestiger jaren waren sneeuw en ijs heel gewoon, de hele buurt trok naar de grote vijver want daar was de mooiste plek om te schaatsen. Wij kwamen bijna altijd met een hele grote pan hete chocomel, van Droste cacao, en die verkochten we. De opbrengst ging naar de missie. De vijver was een fantastische samenkomst voor ons kinderen uit de buurt. Ook was de Leidse Hout belangrijk voor voetballen op het grote veld, stiekem proberen hutten te bouwen of fluiten maken van fluitenkruidstengels. Maar dan moest je door de brandnetels.

Heb je in je jeugd ook activiteiten meegemaakt van de buurt, of waren die er niet?

In de zomer speelden wij altijd na het eten buiten met ongeveer alle kinderen uit de buurt, die van Van der Zon, Schermer Voest, Riedel, Frijlink, Heringa, Verlinde, Knapen, De Vijver, Van Aken, Van Rijswijk, Steenhuis, Zandvliet, en dan vergeet ik er nog een paar. Vaak speelden wij in het laatste stukje van de Johan de Wittstraat, want dat was smaller en je had er asfalt, fijn voor het rolschaatsen, stoepranden, badminton, of verstoppertje in de bosjes, touwtjespringen en elastieken.

De Raadsherenbuurt was een leuke buurt voor kinderen.

Erfgoed Leiden en Omstreken

Ton Staphorst

Alweer vijf jaar werk ik als vrijwilliger bij Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO), voorheen Regionaal Archief Leiden, en in de wandelgangen het Archief geheten.

ELO is een regionaal kennis- en adviescentrum voor Leiden en omstreken op het gebied van archief, monumenten, archeologie en bouwhistorie, gevestigd aan de Boisotkade in Leiden.

Ik werk daar twee middagen per week. In die tijd kun je niet zo heel veel doen, maar een kleine honderd vrijwilligers bij elkaar kunnen wel heel veel werk verzetten.

Wat doe ik daar zoal? Veel van mijn tijd heb ik gestoken in het digitaliseren van gegevens omtrent geboorte, ondertrouw, trouwen en overlijden. Nagenoeg alle gegevens van Leiden en omliggende, aangesloten, gemeenten zijn gedigitaliseerd. U kunt vanuit uw leunstoel nagaan hoe het zit met uw voorouders. Zelf kwam ik erachter dat mijn familie van moeders kant rond 1650 zich vestigde in Leiden vanuit de zuidelijke Nederlanden en vermoedelijk van het Iberisch schiereiland. Wie weet hoe het u vergaat met uw speurwerk.

Het inkloppen van gegevens is niet het meest inspirerende werk, vind ik. Gelukkig zijn er regelmatig ook andere werkzaamheden te doen. Van twee daarvan geef ik een korte impressie.

Een van de leukste klussen vond ik het ordenen en beschrijven van de stukken van Oud-Katholieke Parochie Fredericus en Odulpfus, thans gevestigd aan de Cronsteinkade alhier. De Oud-Katholieke kerk is in 1723 ontstaan uit de Rooms-Katholieke kerk en wel door de benoeming van Cornelis van Steenhoven tot aartsbisschop van Utrecht zonder de toestemming van de paus in Rome. Dit terzijde. In de stukken van de kerk trof ik stukken aan van ver voor die tijd. Kennelijk was dit nog niet eerder opgemerkt. De vraag bleef bij mij hangen.

Bij het ordenen van de stukken houd ik grofweg de volgende ordening aan: de organisatie, de taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden, de uitvoering van taken en de correspondentie. De stukken worden gesorteerd en op datum gelegd. En jawel hoor, op enig moment zag ik dat een pastoor van de Rooms-Katholieke

kerk was overgestapt naar de Oud-Katholieke kerk. Hij had een belangrijk deel van zijn archief meegenomen. Omdat de pastoor zich met charitatieve zaken had beziggehouden, had hij allerlei stukken die daarmee verband houden, ingebracht. Heel interessante en veelal ook historische stukken (sommige zelfs uit de late middeleeuwen), zoals de schenking van vastgoed aan de kerk en de legatering van kostbare roerende zaken. Bij de stukken trof ik de benoeming bij Koninklijk Besluit aan van een persoon om namens de graaf van Holland het beheer te voeren over een landgoed (ik meen Meerburch). Hoe de kerk hierbij betrokken was, heb ik uit de beschikbare stukken niet kunnen nagaan.

Bij de stukken zat een omvangrijke correspondentie over een ruzie bij de benoeming van een kerkenraadslid. De gemoederen waren zo hoog opgelopen, dat de aartsbisschop er aan te pas moest komen om de ruzie te beslechten.

Uiteraard zit bij de stukken nog veel meer interessants. De Oud-Katholieke kerk was actief betrokken bij het welzijnswerk in Leiden. Veel stukken hebben hierop betrekking.

Een kleine klus was het ordenen van een familiearchief. Er zijn vele van dergelijke archieven. 'Mijn' archief betrof de familie Dozy. Erg leuk om te lezen hoe 150 jaar geleden werd geleefd, hoe een internationaal congres in elkaar stak, hoe copieus er werd gedineerd, wat een fles wijn kostte, hoeveel wijn er werd gedronken (het bleef niet bij wijn), hoe ingewikkeld het was om naar het buitenland te reizen etc. etc.

Hoewel ik me van sommige archiefstukken afvraag waarom deze bewaard blijven, ben ik bijzonder onder de indruk van de rijkdom van wat er allemaal in het Archief is te vinden. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de archeologie, bouwhistorie en monumenten! Ik hoop dat ik u heb warm gemaakt voor een bezoek aan het Archief!

Gemeentelijke monumenten in de Raadsherenbuurt

Janny van Nieuwkoop

Wie dacht, dat wij in de Raadsherenbuurt geen erfgoederen bezitten, heeft het goed mis.

Een lange lijst van gemeentelijke monumenten bewijst wel, dat we ontzettend trots mogen zijn op al die oude objecten, in de vorm van woningen en als onderdeel van het grote gemeentelijke monument De Leidse Hout.

Okay, het stamt niet uit de Middeleeuwen, maar het is inmiddels allemaal tussen de 80 en 100 jaar geleden gebouwd of aangelegd. Laten we er met elkaar goed voor zorgen en er vooral heel veel van genieten.

Vanwege de privacy van de bewoners heb ik bewust geen foto's bijgevoegd van de schitterende huizen op de lijst. Loop er maar eens heel bewust langs en kijk. Want wat je ver haalt, is lekker, maar wat wij allemaal vlakbij hebben, is heerlijk!

Lijst van gemeentelijke monumenten in de Raadsherenbuurt					
Stijl	Object	Bouwjaar	Architect	Locatie	
Eclecticisme	Woonhuis	ca. 1910		Rijnsburgerweg 153	 Koetshuis
	Woonhuis	ca. 1910		Rijnsburgerweg 155	
	Woonhuis	ca. 1910		Rijnsburgerweg 157	
Jugendstil	Woonhuis	ca. 1910		Rijnsburgerweg 135	 Drinkfontein
	Woonhuis	ca. 1910		Rijnsburgerweg 137	
Nieuwe Haagse School	Schoolgebouw	1932	Kraan, A.T.	Adriaan Pauwstraat 1	
	Villa	1926-1930		Rijnsburgerweg 129	 Stuw
	Trafohuisje	1920-1930		Warmonderweg 55	
Zakelijk Expressionisme	Trafohuisje	1920-1930		Houtlaan 80, 100	 Theepaviljoen
	Woonhuis	ca. 1920		Johan de Wittstraat 2	
Onderdeel van Leidse Hout	Diverse functies	1928-1931	Nes, K.C. van	Groene Maredijk 94, 100 Houtlaan 100, 102	
	Brug	1928-1931	Kraan, A.T.	Groene Maredijk 100	
	Koetshuis			Groene Maredijk 100	
	Grenspaal	ca 1760		Groene Maredijk 94	
	Entrée (3x)	1928-1931	Nes, K.C. van	Houtlaan 100	
	Drinkfontein	1932		Houtlaan 100	
	Muziektent <i>De Waterlelie</i>	1996	Janson, Anneke	Houtlaan 100	
	Stuw	1928-1931		Houtlaan 100	
	Entree, 3x	1928-1931	Nes, K.C. van	Houtlaan 100	
	Theepaviljoen	1949	Koch, Th.K.J.	Houtlaan 100	
	Schaftlokaal	1949		Houtlaan 100-102	

In Memoriam Sylvia Maas

Marilou Meijer

We hebben afscheid moeten nemen van Sylvia Maas - van der Steen, weduwe van Jean-Paul Maas. Zij is op 18 februari jl. op 74 jarige leeftijd overleden. Sylvia heeft meer dan 40 jaar in de Van Oldenbarneveltstraat 18 gewoond.

Al een aantal jaren werd zij gekweld door kwalen. Toch bleef zij, op enige afstand, betrokken bij het wel en wee in de buurt. Voorzichtig, vanwege haar gebrekkig evenwicht, liep zij naar de Leidse Hout met haar hondje Roos. Als ze ziek was, en dat gebeurde nogal eens, waren er veel kinderen uit de buurt bereid om Roosje uit te laten.

Het was een lieve buurvrouw. Dol op tuinieren. Vorig voorjaar zijn we nog samen naar een tuincentrum geweest om planten voor haar tuin uit te zoeken. Dat was voor haar een heerlijk uitje. Ze was een goede kokkin, Haar linzensoep was overheerlijk!

We maakten vaak een praatje. Over haar kleinkinderen kon ze enthousiast vertellen. Ze had een sleutel van mijn huis. Mijn dochters kwamen vaak aan haar deur als ze hun sleutel weer eens kwijt waren. Dat vond Sylvia nooit erg. Ze was heel belangstellend naar hun wel en wee. Hoewel het haar niet altijd meezat, heeft Sylvia nooit haar ondeugende gevoel voor humor verloren. Als Roosje weer eens te aanhalig was, dan noemde ze haar een Lellebel. 's Zomers zat ze heerlijk in het zonnetje in haar tuin. Ook over de schutting hadden we dan soms hele gesprekken.

Op 23 februari is Sylvia na een uitvaartdienst in de H.Willibrordkerk in Oegstgeest bijgezet in het familiegraf op het naastgelegen kerkhof.

We zullen haar en haar hondje missen. Roos heeft gelukkig een goed tehuis gevonden bij een zoon van Sylvia in Oegstgeest.

Zondagmiddagconcerten in de Leidse Hout

Aanvang: 13.30 uur

Stichting Muziek Leidse Hout

zie ook:

www.vriendenvandeleidsehout.nl

- 06 mei** Stageband van Show- & Marchingband Amigo Leiden
- 13 mei** Sing in tune + Muziekcentrum Leiden Noord
- 20 mei** The Prevaricators (jazz)
- 27 mei** Harmonie Voorschoten
- 03 juni** The Looters (almost bigband)
- 10 juni** Podiumorkest muziekvereniging Concordia
- 17 juni** Harmoniekapel Werkmans Wilskracht
- 24 juni** Leids Harmonie Orkest
- 01 juli** Koorschool Utopa + Jeugd Symfonie Orkest Rijnstreek
- 15 juli** Aisling (Ierse en Schotse folk)

De Nieuwjaarsborrel

Roos Toxopeus, Fagelstraat

Op zondag 14 januari hief onze buurt gezamenlijk het glas op het nieuwe jaar bij de jaarlijkse nieuwjaarsborrel, die -traditiegetrouw welhaast- werd gehouden in het clubhuis van Tennisclub De Leidse Hout. Daarvoor willen we Jeroen Schutz bijzonder dankzeggen. Het was erg leuk bij deze gelegenheid weer nieuwe gezichten te zien, van 'nieuwkomers' in de buurt. En natuurlijk waren er veel oude, vertrouwde gezichten.

Buurtgenoten maakten kennis of praatten elkaar bij over lotgevallen van het afgelopen jaar of plannen voor het nieuwe jaar. Hoewel de opkomst wat lager was dan andere jaren, leed de gezelligheid daar niet onder.

Om het samenzijn wat extra luister bij te zetten had Nynke van der Heijden een pubquiz met allerlei wettenswaardigheden over onze buurt gemaakt.

Ludieke vragen en meer serieuze vragen wisselden elkaar af, zodat het voor iedereen toch nog even werken was om het goede antwoord te geven en we allemaal weer wat meer te weten kwamen over onze buurt en buurtgenoten (menselijke en dierlijke). Er was sprake van grote hilariteit, rumoer en competitiviteit, er werd geroepen en gelachen, er was verbazing over goede en foute antwoorden. Maar uiteindelijk kon er maar één winnaar zijn, en dat was: het duo Rita de Coursey en Rob Grootenhuis. Kunnen we hieruit concluderen dat een lang(er)jarig en actief buurtbestaan loont? Vast!

In ieder geval loonde samenwerking. En omdat we de quiz zelf zo leuk vonden dat we die met de hele buurt wilden delen, staat hij verderop in deze Raadsheer opgenomen.

Natuurlijk is geen nieuwjaarsborrel compleet zonder een speech en een toast, waarin de mensen achter De Raadsheer werden bedankt: redactieleden, buurtcolumnist, lay-outiste, illustrator en bezorgers. Maar ook anderen die zich gedurende het jaar inzetten voor de buurt, zoals Rob Grootenhuis.

Er was ook een vooruitblik op het nieuwe jaar met speciale aandacht voor de gevolgen van veranderingen in klimaat en omgeving die we ook in onze buurt voelen met natte voeten (water in kruipruimtes en convectieputten, optrekkende schimmel op de muren) en de op-

roep dit steeds bij de gemeente te melden.

Los daarvan zal 2018 ons ook veel leuks brengen, te beginnen met de Koningsdag-kindervrijmarkt en -borrel op het Rozenpleintje op 27 april. We (het buurtbestuur) hopen dan weer veel buurtgenoten te zien!

Foto: JvN

Foto: JvN

Foto: JvN

De Nieuwjaarsquiz

Nynke van der Heijden, Van Oldenbarneveltstraat

Voorwoord van de redactie: De presentatie op groot scherm was schitterend! Vanwege de ruimte hebben wij de foto's en logo's helaas sterk moeten verkleinen, maar dat vonden we toch beter dan ze weg te laten.

De juiste antwoorden waren uiteraard tijdens de presentatie niet direct in beeld, maar pas nadat de deelnemers driftig op hun mobieltjes hadden gedrukt. In deze weergave zijn ze vet gedrukt.

Vraag 1: Wie is de zittende voorzitter van de Raadsherenbuurt?

Minke, Dorien, Karlijn of **Roos**

Vraag 2: Hoe heet het koor van de Raadsherenbuurt?

De Raadsvogels, de zingende raadsliden, de Leidse sleuteltjes, de nachtegaaltjes

Vraag 3: Wie woont het langst in de Raadsherenbuurt?

Christiana Kat, **Tante Nel Nagel**, Jos Biemans, Ad Littel

Vraag 4: Wie is het toplid op Nextdoor?

Pien van Venetiën, Roos Toxopeus, Ritsaert Mulderije, **Adriaan Mesu**

Vraag 5: Welke buurtkat is het meest beroemd?

Lucky, **Marie**, Pollux, Castor

Vraag 6: Je bent in de Fagelstraat. Waar is dan de dichtst bijzijnde brievenbus?

Lijsterstraat, Kempenerstraat, Rijnburgerweg of Van Oldenbarneveltstraat

Vraag 7: Hoeveel contributie betaalt een gezin met twee kinderen per jaar voor de buurtvereniging?

16 euro, 20 euro, 28 euro, 40 euro

Vraag 8: Uit hoeveel straten (waar je met de auto kan komen) bestaat onze Raadsherenbuurt? 5, 7, 11 of 15

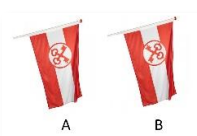
Vraag 9: Hoeveel inwoners hebben we ongeveer in deze buurt? 600, 800, **900** of 1000

Vraag 10: Hoeveel kerstbomen worden er gemiddeld per jaar verkocht in Nederland?

1 miljoen, **2,8 miljoen**, 5,9 miljoen of 1 triljard

Vraag 11: Welke Leidse vlag hangt correct?

A of **B**

Vraag 12: Hoe ver is het naar de dichtstbijzijnde supermarkt (vanaf van de buurtgrens)?

700 meter, 900 meter, 1 km of 1,5 km

Vraag 13: Hoeveel landen zijn er in de wereld? 154, **196**, 444 of 500

Vraag 14: Wie is het meest actieve buurtlid? Gijsbert van Es, Janny van Nieuwkoop, Jeroen Hiemstra of **allemaal**

Wist u dat...

- ❖ Ad Littel uit de Van Oldenbarneveltstraat een belangrijke rol speelde bij de organisatie van de Runnersworld Leiden Nieuwjaarsloop op 7 januari? Er meer dan 1000 volwassenen op de atletiekbaan aan de Van Beuningelaan van start gingen voor 5, 10 of 15 km door onder meer de Veerpolder en de Leidse Hout? Daaraan voorafgaand een kinderloop was en ze daarna allerlei atletiekspelen konden doen? Dat ook wel de geZZinsloop wordt genoemd omdat ook ouders mogen meelopen?

- ❖ Er tijdens de zware storm van 18 januari in onze buurt heel veel dakpannen naar beneden zijn gekomen? Ook ver- gaarbakken en regenpijpen werden losgerukt van hun goot? Er gelukkig geen persoonlijk letsel is gemeld?
- ❖ Op 20 januari Jan-Pieter en Amalia van der Heijden uit de Van Oldenbarneveltstraat met hun dochters Nynke en Isis op het Jan Ballegoplein gingen oefenen met de nieuwe drone? Er een windvlaag onder kwam waardoor de drone verdween over de huizen van de Fagelstraat en vervolgens nergens meer te vinden was? Ook een oproep op Nextdoor niet mocht baten? Zij toch nog steeds hopen, dat iemand hem gevonden heeft en alsnog wil terugbrengen?
- ❖ Gerard Schelvis uit de Fagelstraat op 31 januari niet is gekozen tot stadsdichter van Leiden? Hij wel gewoon onze buurt- dichter blijft?
- ❖ Er op 5 en 6 februari veel bomen zijn gekapt langs de sloot, evenwijdig aan de Van Slingelandtlaan? Het hout in stukken van ongeveer een meter werd gezaagd? Die op Nextdoor voor omwonenden gratis werden aangeboden? Er in no time geen splinter meer te vinden was?
- ❖ Er in het kader van Stresstest Veiligheid op 9 februari door 2 gemeentebambtenaren en 4 burgers een wijkschouw is gehouden? Daarbij een heleboel verbeterpunten zijn geconstateerd, zoals overbodige paaltjes met een ketting, scheef staande lichtmasten, plassen op het fietspad, vuile verkeersborden, ongelijke stoepen, overbodige boombeugels, een achterhaald bord bij de voormalige containerplaats, een verkeerspaal zonder bord(en), breed over de stoep hangend groen, veel kapotte boomkransen en ongelijk tegelwerk en heel veel bladafval en vuil met als gevolg dichtgeslibde kolken? De veegwagen al direct daarna aan de gang ging? Wij dit een geweldig initiatief vinden? Er een volgende keer wel wat meer dan 4 “burgers” zouden mogen meelopen? U overigens daar niet op hoeft te wachten, want dat u al uw vragen en opmerkingen over buurt en milieu kwijt kunt via telefoonnummer 14071?
- ❖ We medio februari werden opgeschrikt door het bericht dat de sportzaak van Wout Bergers aan de Rijnsburgerweg na 60 jaar definitief is gesloten?
- ❖ De 3 October Vereeniging niet voorkomt op de lijst van immaterieel cultureel erfgoed van Nederland? Het bestuur daar wel degelijk mee bezig is? Leidens Ontzet natuurlijk ook zonder die lijst het absolute hoogtepunt van het jaar is voor alle Leidenaren? Er inmiddels al weer een half jaar gespaard wordt voor de viering van 2018? Die voor het eerst deels zal plaatsvinden bovenop de parkeergarage naast Molen De Valk?
- ❖ Redacteur Leta Janssen in het bezit is van de Bosatlas van het Cultureel Erfgoed? U die bij haar kunt inzien?
- ❖ De gemeente Leiden is genomineerd als beste erfgoedgemeente voor de BNG Bank Erfgoedprijs 2018, samen met Deventer, Tilburg en Zaanstad? Er een juryprijs van € 25.000 te winnen valt? En een publieksprijs, zonder geld, maar met een aandenken en de eer? De beslissing valt op 29 maart? Dat te laat is voor deze Raadsheer?
- ❖ Redacteur Ruurd Kok bezig is een filmavond te organiseren rond een tweetal films over onze wijk in de tweede we- reldoorlog? Deze zijn uitgegeven in de serie “Stadsbeeld in beweging 3; Oorlog en bevrijding” door het Audio- visueel centrum der Rijksuniversiteit Leiden in 2005? Voor ons belangrijk zijn “Bevrijding 1945” (door H. Kleibrink) en “Strijd” (De oorlog in de Raadsherenbuurt)? Mogelijk de dochter van Herman Kleibrink dan ook komt? Wij u op de hoogte zullen hou- den over de voortgang?
- ❖ De sociale wijkteams Boerhaave en Station en Noord sinds 9 maart samengaan onder de naam Sociaal wijkteam Noord en Boerhaave en te bereiken zijn in:
Het Gebouw, Arubapad 2, 071-5164904 of swtnoord@leiden.nl ?
- ❖ Bethlehem dichterbij is dan u altijd dacht? U er gewoon naartoe kunt lopen vanaf het Rozenpleintje?

- ❖ Op woensdag 14 maart door wethouder Robert Strijk het 'School op Seef' verkeerslabel is uitgereikt aan directeur Els Drenth van de Leidse Houtschool? Dit label wordt uitgereikt aan scholen die bewezen hebben goed met de verkeersveiligheid bezig te zijn? Het een feestelijke ochtend was waarbij de wethouder zelf kon meemaken dat ook de kleintjes van groep 2 wisten hoe ze veilig het zebrapad moeten oversteken? Daarna de kinderen nog een cadeautje kregen en de hele school al snel was omringd door duizenden bellen-blaas-bellen?

Foto: JH

Update: Een Zonnecentrale voor onze buurt

Thibaut Visser (duurzaamboerhaave@gmail.com)

In de afgelopen Raadsheren is het idee van een collectieve zonnecentrale voor de buurt al een aantal keren naar voren gekomen. Momenteel zijn we hiervoor in gesprek samen met het Rijnlands Revalidatie centrum. We hopen dat zij ruimte over hebben die wij kunnen gebruiken om zonnepanelen te plaatsen voor stroom voor de buurt.

Bij het RRC is men intern in beraad geweest om te kijken wat mogelijk is en hoe zij in de toekomst ook zelf hun energievoorziening kunnen gaan verduurzamen. Dit bepaalt hoeveel ruimte er over zal zijn voor zonnepanelen die we kunnen gebruiken voor de buurt. Helaas valt de deadline voor dit stukje net voor het belangrijke gesprek waarin we hopelijk meer te weten krijgen. Ik ben jullie dus nog nieuws verschuldigd in de volgende Raadsheer over de nieuwe stand van zaken.

Gelukkig zijn we niet de enige met dit idee. Zon op Leiden, een coöperatie binnen de grote koepel Zon op Nederland, heeft al een akkoord voor het dak op het nieuwe sportgebouw van het Da Vinci College in de Kagerstraat. Sinds begin maart is de nieuwe website online en is het mogelijk om je in te schrijven voor het kopen van zonnepanelen op dit dak. De opgewekte stroom van deze panelen wordt dan via de zogenaamde 'postcoderoos regeling' van je energierekening gehaald. Het succes van dit project zal een goede graadmeter zijn voor de kansen voor onze zonnecentrale.

Voor meer informatie kunnen jullie terecht op de nieuwe website zonopleiden.nl en de volgende Raadsheer voor meer informatie over ons project.

Wordt vervolgd...!

Open Floor Dance

Open Floor is een levendige, dynamische vorm van dans (meditatie). Corrie Drijver, ervaren docente in 'bewust bewegen' en Open Floor, geeft acht lessen (voor de zomervakantie) in Cultuurhuis De Paulus. In die lessen creëert zij op een speelse en lichte wijze een veilige ruimte voor ieders eigen, vrije dans. Aan de hand van een thema ontwikkelen zich de bewegingen van binnenuit in een persoonlijke expressie. Door de verschillende soorten muziek, ritmes en thema's ontstaat er steeds een nieuwe mix. Er zijn geen vaste stappen of pasjes, er is geen goed of fout. Iedereen kan meedoen, ongeacht leeftijd, (fysieke) beperking of ervaring. De lessen zijn los van elkaar te volgen.

Tijden: tweewekelijks op donderdag van 19.30 tot 21.00 uur, te beginnen op 22 maart.

Locatie: Cultuurhuis De Paulus, Warmonderweg 2, Oegstgeest.

Kosten: één avond 15 euro, drie lessen 40 euro, zes lessen 70 euro. Voor minima is korting mogelijk.

Voor meer informatie en aanmelden: www.corriedrijver.nl of telefonisch 06 42300472.

Openluchttheater Leidse Hout

PROGRAMMA

2 juni

Licht klassiek met o.a. opera Armida en studenten van de Academy of Creative and Performing Arts

10 juni

Showcase door leerlingen van het Bonaventura College en Leidse amateurgezelschappen

16 juni

Iers spektakel met in de hoofdrol de Leidse groep theatergroep Domino

21 juni

Midzomernachtsdroom door de oudste toneelvereniging van Leiden: Litteris Sacrum

22 en 23 juni

programma als op 21 juni

1 juli

Cabaret en wetenschap:
een heus theatercollege in de Leidse Hout

15 juli

Amateur beeldend kunstenaars vertellen u graag over hun werk in het park
Muziek in de Waterlelie en in het Openluchttheater

Meer informatie over tijden en prijzen:
www.oltleiden.nl

MEDEWERKERS GEZOCHT

De afgelopen jaren heeft een uitbreiding plaatsgevonden van het aantal voorstellingen in het Open Lucht Theater in de Leidse Hout. Wij vragen mensen die willen helpen bij de praktische uitvoering daarvan.

Momenteel zijn wij druk bezig een programma voor het seizoen 2018 voor te bereiden. Hierbij wordt samengewerkt met Stadspodia en met vele makers van podiumvoorstellingen.

Wij zoeken vrijwilligers die het leuk vinden om in teamverband en in overleg met de uitvoerend kunstenaars mee te werken bij de praktische uitvoering van de voorstellingen, o.a.:

- het plaatsen van de podiumoverkapping
- het inrichten van het podium en de tribune
- de kaartverkoop

Onze voorkeur gaat uit naar mensen die zich voor langere tijd (b.v. voor een seizoen) willen en kunnen verbinden aan het OLT. De inzet bij de verschillende voorstellingen gebeurt natuurlijk in overleg.

Voor meer informatie: www.oltleiden.nl
Aanmelden via Secretariaat OLT:
info@oltleiden.onmicrosoft.com

Fietsmaatjes gezocht

Annet van der Velden

Fietsmaatjes Leiden-Leiderdorp heeft als doel om met mensen, die dat niet meer zelfstandig kunnen, lekker naar buiten te gaan om te fietsen. Samen met een vrijwilliger fietsen op een elektrisch ondersteunde duofiets. Het is samen actief en buiten bewegen en genieten! Het gaat dan om ouderen, mensen met een lichamelijke of geestelijke handicap of tijdelijke beperking en om zieken.

De duofiets heeft elektrische trapondersteuning en versnellingen. De gast kan meefietsen naar vermogen. De fiets is zeer stabiel en veilig en wordt deskundig onderhouden. U zit 'als maatjes' naast elkaar, waardoor het gezellig samen fietsen en praten is.

Het fietsmaatjes project is in een aantal gemeentes in onze regio actief, zoals Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Teylingen.

Voor fietsmaatjes in Leiden worden zowel vrijwilligers als gasten gezocht. Louisa Bruin uit de Houtlaan fietst als vrijwilliger samen met een gast op de duofiets. Zij is zeer enthousiast. Als je interesse hebt, kijk dan op www.fietsmaatjesleidenleiderdorp.nl. Daar staan ook hele vrolijke foto's van fietsende, blijde mensen. Zowel de gasten als de vrijwilligers zijn heel enthousiast.

DE STRATEN VAN PARIJS

SARAH HART

FRAGMENT

Sarah Hart, *De straten van Parijs*

Sarah Hart schreef jarenlang een column in de boekenbijlage van Vrij Nederland. Een aantal van deze columns, over Ierland, waar haar familie vandaan komt, en Parijs, waar ze bijna twintig jaar gewoond heeft, zijn gebundeld in: *Gehuurd wereld* (1998).

In *de Straten van Parijs* keert Sarah Hart terug naar haar allereerste jaren in Parijs, vanaf 1970, het jaar waarin ze een stad ontdekte, waar ze de rest van haar leven wilde blijven wonen.

De Straten van Parijs: een wandeling door een verloren tijd.

20 pagina's, gedrukt op Zerkall Bütten in een oplage van 200 exemplaren. Prijs: €25,-

Uitgeverij Fragment

Frank van den Ingh, Johan de Wittstraat 44

E: fringh@gmail.com M: 06-25075271

FONS
VAN BEUKERING
MAKELAARS

FB Makelaars (lid-NVM)

A: Statendaalder 48, 2353 TH Leiderdorp

T: 071 - 589 82 82

W: www.fbmakelaars.nl

E: info@fbmakelaars.nl

FONS VAN BEUKERING heeft ruim
30 jaar ervaring in de makelaardij!

Geworteld in de Raadsherenbuurt en met ruime ervaring in de verkoop en aankoop van woningen in de Raadsherenbuurt.

Sinds 1 januari 2017 is FB Makelaars, uw kantoor voor Leiden, Oegstgeest en Leiderdorp, als zelfstandig kantoor van start gegaan.

Een nieuwe naam, een nieuwe uitstraling, maar vanuit het vertrouwde adres aan de Statendaalder 48 in Leiderdorp en met vakkundige begeleiding van ons team.

E: info@fbmakelaars.nl

W: www.fbmakelaars.nl

T: 071 - 589 82 82

A: Statendaalder 48, 2353 TH Leiderdorp

FB Makelaars (lid-NVM)

van ons team.

Leiderdorp en met vakkundige begeleiding
adres aan de Statendaalder 48 in Lei-
straling, maar vanuit het vertrouwde
Een nieuwe naam, een nieuwe uit-

Yogacentrum Leidse Hout

Jenneke van Doorn
Groene Maredijk 100 (Koetshuis)

Vriendelijke aandacht voor lichaam en geest geeft rust, ruimte en meer.
Voorkomen is beter dan genezen! Welkom.

ARCO BOUW

Verbouwing Aanbouw Dakkapel Badkamers

015 8795139

info@arcobouw.nl www.arcobouw.nl

Garage E. Brouwer

van Oldenbarneveltstraat 37 2334 AE LEIDEN
071 -3626768 06-53563104 garagebrouwer@kpnmail.nl

Fiat, Lancia, Alfa Romeo en Abarth specialist

U kunt bij ons terecht voor:

- APK
- Onderhoudsbeurten
- Olie verversen
- Accu's
- Banden
- Schokdempers
- Uitlaten
- Remmen
- Ruitreparatie
- Airco controle/ reparatie

En natuurlijk ook voor advies.

Het adres voor APK, Onderhoud en reparatie van uw auto

»DE RAADSHEER«

Een uitgave van de **Vereniging Raadsherenbuurt, Leiden**

Kopij: inleveren, bij voorkeur per e-mail (zie *redactie-adres*)

- *Tekst in Word bijlage (dus niet als mail-tekst), zonder opmaak.*
- *Foto's en andere illustraties graag als aparte bijlage in de mail.*

Illustratie voorplaat: Friso Hogendoorn, Fagelstraat
Bezorging: Cédric en Bodil Leijenaar, Timo van Luyn, Van Oldenbarneveltstraat

Oplage: 325 exemplaren

Redactie	redactieraadsheer@hotmail.nl
• Jeroen Hiemstra	<i>Fotografie</i> (tenzij anders vermeld) Fagelstraat 15, tel. 512 1213
• Janny van Nieuwkoop	<i>Eindredactie</i> V. Oldenbarneveltstr. 28, tel. 517 2176
• Leta Janssen	V. Beuningenlaan 2, tel. 06-21564207
• Ruurd Kok	Hogerbeetsstraat 3
• Hans Rohlof	V. Oldenbarneveltstr. 38, tel. 514 5747
• Anne Sanderink	V. Oldenbarneveltstr. 40, tel. 301 5157
• Ton Staphorst	Johan de Wittstraat 52, tel. 517 0264
• Annet van der Velden	Van Slingelandtlaan 9, tel. 515 0205
• Nico Koek	<i>Buurtcolumnist</i> V. Oldenbarneveltstr. 31, tel. 517 2818
• Andrea Schröder	<i>Opmaak</i> Fagelstraat 42, tel. 522 5491

Bestuur

❖ Roos Toxopeus	<i>Voorzitter</i> Fagelstraat 41, tel. 06-45278844
❖ Pippijn Wijnhoven	<i>Penningmeester</i> V. Oldenbarneveltstr. 26, tel. 06-12323591
❖ Ernst ter Braak	<i>Secretaris</i> Fagelstraat 16, tel. 06-18256377
❖ Karlijn Broekhuizen	<i>webmaster</i> Warmonderweg 7, tel. 512 4838 webmasterraadsherenbuurt@live.nl
❖ Paulien Retèl	Fagelstraat 31, tel. 06-53426893

Website www.raadsherenbuurt.nl

Minibuurtgids

- ❑ *Familieberichten:*
a.u.b. doorgeven aan
Pippijn Wijnhoven, *penningmeester* van
de buurtvereniging, en ook graag aan
de *redactie* van »De RAADSHEER«
- ❑ *Diefstal, inbraak, ouderenhulp, informatie
over onderhoud en huis verbouwen,
uitwisseling van gereedschap:*
Rob Grootenhuis,
Fagelstraat 14, tel. 515 4769
Email: grhuis@ipact.nl
- ❑ *Gevonden voorwerpen:*
Rita de Coursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886
- ❑ *Mededelingkastje,* V Old./J.d.W.str.
Yvonne Slijkhuis,
Joh. de Wittstraat 20, tel. 517 5855
- ❑ *Buurtarchief lokaal:*
Jeroen Hiemstra
Fagelstraat 15, tel. 512 1213
- ❑ *Buurtarchief regionaal:*
Regionaal Archief Leiden
Boisotkade 2a, tel. 516 5355
- ❑ *Vereniging Binnenterrein OWHJ
Raadsherenbuurt:*
Ad Littel, *secretaris*
Van Oldenbarneveltstraat 35, tel. 515 3475
- ❑ *Vereniging Vrienden van De Leidse Hout:*
Lieke van Boven
Johan de Wittstraat 29, tel. 06-24182879
- ❑ *Stichting Leidse Hout Monumentwaardig:*
Jan Reedijk, *secretaris*
Antonie Duycklaan 4, tel. 517 6596
- ❑ *Werkgroep Leidse Hout Theater:*
Richard Brame, *contactpersoon*
Johan de Wittstraat 41, tel. 06-21881885
- ❑ *Werkgroep Nieuweroord:*
Marijke van Dobben de Bruijn,
Warmonderweg 1, tel. 517 3657
- ❑ *Buurttenkoor »De Raadsvogels«*
Jenke Goudriaan,
Warmonderweg 47, tel. 523 7710
- ❑ *Leeskring »De Raadsheer«*
Rita de Coursey,
Fagelstraat 39, tel. 515 5886
- ❑ *Vereniging onderhoud garageplein Fagelstraat*
Fokke Dijkema, voorzitter
Fagelstraat 23, tel. 515 3994
- ❑ *Oud Papier Actie*
Rob Grootenhuis,
Fagelstraat 14, tel. 515 4769
- ❑ *Wijkagent*
Mick Hogervoorst, tel. 0900-8844
In acute situaties 112 bellen

Posters • Flyers • Scripties Visitekaartjes • Brochures Mailingen • Sealen • Vouwen Opmaak • Ontwerp
Briefpapier • Clubbladen Stickers • Folders • Enveloppen Plastificeren • Afwerking Kopiëren • Scannen • Printen

Deze uitgave is geprint door Print- en Copyshop MoBi. Dit is de nieuwe naam van Reprocentrum Movens, één van de werkprojecten van Movens onderdeel van GGZ Rivierduinen. Onze nieuwe locatie is Rooseveltstraat 38 in Leiden.

Particulieren, zzp'ers, bedrijven, verenigingen en stichtingen, iedereen kan bij ons terecht voor het opmaken, printen, kopiëren en afwerken van alle soorten drukwerkuitingen. Of het nu gaat om het printen

van een verenigingsblad, het vouwen van een folder of het verwerken van mappen voor trainingen. Kom langs of neem contact met ons op, we laten u graag de mogelijkheden zien.

Print- en Copyshop Mobi B.V. Rooseveltstraat 38 • 2321 BM Leiden
071 579 18 36 • info@mobileiden.nl • www.mobileiden.nl

KIES-PRECIES

TANDARTSPRAKTIJK

Wist u dat een slecht gebit hart- en vaatziekten kan veroorzaken?

Van uw gebit is er maar één exemplaar en daarom is het verstandig om er goed voor te zorgen.

Kies-Precies kan u daarbij helpen.

U hoeft niet lang te wachten op een afspraak en service naar onze patiënten staat voorop. Het geruststellen bij angst voor de behandeling is hier een onderdeel van. Ook kunt u bij **Kies-Precies** terecht voor al uw vragen.

Heeft u vragen bel dan gerust voor meer informatie.

■ **H.L. Betcke, Tandarts**
Rijnsburgerweg 147
2334 BN Leiden

T 071 519 06 24
E info@kies-precies.nl
W www.kies-precies.nl

2334 BN Leiden
Rijnsburgerweg 147
■ **H.L. Betcke, Tandarts**

M www.kies-precies.nl
E info@kies-precies.nl
T 071 519 06 24